

Digital svindel i Danmark

En undersøgelse af danskernes holdninger, erfaringer og adfærd

Udarbejdet af Wilke for Forbrugerrådet Tænk og TrygFonden

Maj
2025

Indhold

Forord	3
Om undersøgelsen	4
Sammenfatning: Undersøgelsens fem nøglekonklusioner	6
1: Opfattelse: En udbredt selvtillid mindskes, når danskerne præsenteres for AI-genereret svindel	8
2: Udbredelse: En tredjedel af danskerne har været udsat for digital svindel	11
3: Holdning: Tidligere svindelofre har større forståelse for, at alle kan blive ramt	15
4: Handling: Danskerne tager forholdsregler, men taler sjældent om digital svindel	17
5: Ansvar: Danskerne ser bekæmpelse af digital svindel som et fælles ansvar	20
Bilag 1: 4 persontyper – en segmentering af danskerne baseret på behov og tilgange til digital svindel	23
Bilag 2: Liste over artikler og litteratur fra undersøgelsens indledende desk research	25

Forord

Omfanget af borgerrettet digital svindel i Danmark har igennem en årrække været kraftigt stigende og er det fortsat. Samtidig er nye teknologiske værktøjer, drevet af kunstig intelligens (AI), blevet en større og større del af vores liv og hverdag.

Trusselsbilledet har dermed ændret sig markant, når det gælder digital svindel: AI giver de digitale kriminelle flere og mere sofistikerede redskaber til at udføre troværdige og komplekse digitale svindelforsøg i en markant større skala.

På denne baggrund har Forbrugerrådet Tænk og Tryk-Fonden indgået et flerårigt partnerskab om at styrke den fælles forebyggelsesindsats i det danske samfund. Nærværende undersøgelse af den danske befolknings holdninger, erfaringer og adfærd i relation til digital svindel er et centralt videnselement i partnerskabet.

Undersøgelsen går tæt på danskernes opfattelse af digital svindel og tilbyder både bred og dyb forståelse af den danske befolknings holdninger, fordomme, adfærd og behov. Undersøgelsen belyser både objektive forhold såsom forekomster af svindel, svindeltyper og tabsstørrelser, og har også haft fokus på at belyse mere subjektive og underliggende mønstre, som kendetegner den danske befolknings forhold til digital svindel.

Alt dette med sigte på at generere ny og mere nuanceret viden om borgernes mindset, når det kommer til digital svindel. Målet er at bidrage med viden, der kan medvirke til at styrke den samlede forebyggende indsats imod digital svindel.

God læselyst.

Wilke

Om undersøgelsen

Vi har undersøgt den danske befolknings holdninger, erfaringer og adfærd i relation til digital svindel. Herunder har vi søgt at belyse viden, fordomme, motivationer og barrierer for forskellige former for adfærd, samt opfattelse af egne og andres kompetencer og ansvar, når det gælder forebyggelse af digital svindel. Forud for analysen blev der gennemført en grundig desk research for at identificere potentialer for at bidrage til den eksisterende viden om danskernes opfattelse af digital svindel.

Metoder

Vi har anvendt en kombination af kvalitative og kvantitative metoder. Den kvalitative analyse er baseret på 12 eksplorative dybde-interviews med danskere 15 år+ med spredning på køn, alder, geografi, børn i husstanden, kendskab til digital svindel samt oplevelse af teknologiske kompetencer. Fokus i den kvalitative analyse har været at identificere og forstå danskernes funktionelle, sociale og emotionelle behov i relation til digital svindel samt deres afledte reaktioner og handlemønstre. Den kvalitative analyse har bidraget til at målrette og designe den efterfølgende kvantitative analyse.

I den kvantitative analyse blev indsigterne fra den kvalitative analyse søgt afprøvet, uddybet og kvantificeret i en statistisk robust ramme bestående af 1.820 interviews med befolkningen 15 år+. Data er indsamlet via Wilkes onlinepanel og er vægtet, så repræsentativitet for den danske befolkning er sikret.

Definitioner brugt i rapporten

Digital svindel

Digital svindel er til denne undersøgelses formål defineret bredt som kriminelle aktiviteter, der udnytter digitale teknologier, netværk og enheder til at forsøge at bedrage, stjæle og derved forårsage økonomisk skade. Undersøgelsen har fokus på borgerrettet digital svindel.

AI-genereret digital svindel

I undersøgelsen præsenteres respondenterne for information om, hvordan AI-baserede værktøjer bruges til at udføre digital svindel, eksempelvis gennem deep fake-manipulation af video og lyd, avancerede phishing-angreb samt AI-generering af falske webshops og websites og falske produktanmeldelser.

Forsøgt svindlet og udsat for svindel

Løbende i rapporten skelnes der mellem forsøgt svindlet – hvor man har opdaget svindelforsøget i tide og enten ikke interageret med eller har afbrudt svindlen – og udsat for svindel – hvor svindlen er gennemført. Dog er det vigtigt at bemærke, at ikke alle, der har været udsat for svindel, har lidt et økonomisk tab.

Segmentering af befolkningen

I undersøgelsen er der foretaget analyser på tværs af befolkningen og de typiske sociodemografiske skillelinjer såsom køn, alder, geografi, uddannelse og beskæftigelse. Analysen peger dog på, at disse forhold ikke altid kan forklare forskelle i danskernes tilgange og holdninger til digital svindel.

Den kvantitative del af undersøgelsen har identificeret forskellige typer af behov og holdninger til digital svindel, som går på tværs af sociodemografiske forhold. Der er således udviklet en segmentering af danskerne i fire distinkte persontyper ift. hvordan man forholder sig til digital svindel og digital sikkerhed.

De fire persontyper fra segmenteringen beskrives uddybende i Bilag 1 og inddrages i nærværende rapport, hvor de ses at være relevante forklaringsmodeller.

De fire persontyper

Den Forsigtige (30%)

- Har behov for viden om og hjælp til beskyttelse mod digital svindel
- Har svært ved at overskue konsekvenser ved digital svindel
- Bekymrer sig ud fra en oplevelse af, at alle kan blive ramt

Den Proaktive (28%)

- Har behov for at holde sig opdaterede ift. digital svindel
- Sætter en ære i at advare og oplyse andre, så svindlen bliver mindre tabubelagt
- Frygter ikke at kunne gennemskue fremtidig svindel, hvilket er med til at drive et behov for mere information

Den Selvsikre (23%)

- Ser sig selv som godt rustet mod digital svindel og har ikke behov for hjælp fra andre
- Synes det er ens eget ansvar at beskytte sig mod svindel
- Vil gerne dele ud af viden og rådgive andre om digital svindel

Den Tilbagelænede (20%)

- Vil ofte være mere passive ift. at reagere på svindlen

Undersøgelsens fem nøglekonklusioner

1. Opfattelse: En udbredt selvtillid svinder ind, når danskerne får indblik i AI-genereret svindel

Danskerne føler sig som udgangspunkt generelt trygge i forhold til digital svindel, og to ud af tre vurderer, at de har godt styr på at undgå det. Denne selvtillid er lige udbredt i alle aldersgrupper. Generelt er svindel ikke top-of-mind i danskernes bevidsthed; kun 13 % af befolkningen bekymrer sig meget om digital svindel, hvor bekymringen er en smule højere blandt kvinder og ældre. Analysen viser, at de, der bekymrer sig mest, også er dem, der tager flest forholdsregler.

Danskernes oplevede tryghed og selvtillid i forhold til at undgå digital svindel falder markant, når de præsenteres for information om, hvordan AI-teknologi kan anvendes til at gøre digital svindel mere avanceret og uigennemskuelig. Mens 66 % følte sig godt rustet inden, falder tallet til blot 25 %, efter at være blevet præsenteret for information om svindel skabt med AI.

Bekymringen om AI-teknologiens effekt på trusselsbilledet er udbredt: 77 % frygter, at AI vil blive brugt til mere sofistikeret svindel, og 65 % mener, at svindlerne bliver så dygtige i fremtiden, at svindel bliver umuligt at gennemskue. Stigningen i bekymring og faldet i selvtillid peger på, at trygheden, som ellers præger den danske befolkning, kan være bygget på en forestilling om, at AI hører fremtidens svindel til - og ikke allerede har ændret det digitale svindelbillede markant. Problemet er altså langt mere aktuelt, end mange forestiller sig.

2. Udbredelse: En tredjedel af danskerne har været udsat for digital svindel

Digital svindel er udbredt og rammer bredt: En tredjedel af danskerne har været udsat for svindel, mens hele tre ud af fire danskere har oplevet forsøg på digital svindel.

Phishing og falske webshops er de svindelmetoder, som flest har oplevet. 71 % har således oplevet forsøg

på phishing, mens 15 % af befolkningen har været udsat for det. Tilsvarende har 59 % af danskerne stødt på falske hjemmesider, hvoraf 13 % har været udsat for svindel på falske hjemmesider. Kvinder har oftere været udsat for phishing (17%) og svindel på falske hjemmesider (15 %) ift. mænd (hhv. 13 % og 11 %). Få udsættes for kærlighedssvindel (3 %), men her rammes mænd oftere end kvinder.

Det er dog andre svindeltyper end de nævnte, der oftest fører til økonomiske tab. Af de 15 %, der har været udsat for phishing, har 22 % haft et økonomisk tab, hvor det blandt de 8 % af danskere, der har været udsat for samhandelssvindel, er 52 %, der har lidt et økonomisk tab. Tilsvarende har 9 % været udsat for abonnementsfælder, hvoraf 42 % har haft et økonomisk tab. Generelt oplever ældre over 60 år oftere økonomiske tab ved digital svindel end dem under 60 år. De største økonomiske tab ses ved kærlighedssvindel, hvor det gennemsnitlige tabsbeløb er fem gange højere end gennemsnitstabet på tværs af svindeltyper.

3. Holdning: Tidligere svindelofre har større forståelse for, at alle kan blive ramt

Mange danskere opfatter digital svindel som et resultat af uopmærksomhed eller naivitet. Det gælder 64 % af mænd og 54 % af kvinder, og denne overbevisning er særligt stærk blandt dem, der har høj tillid til deres egne evne til at gennemskue svindel.

Danskere, der selv har været udsat for svindel, har en større forståelse og empati for andre ofre, og 77 % af dem, der har oplevet digital svindel, mener, at svindlen kan være så svær gennemskue, at alle kan blive ramt, hvor det tilsvarende gælder 67 % af de danskere, der ikke har været udsat. Samtidig hermed øges bekymringen, og risikoen for svindel føles mere nærværende, idet 2 ud af 3, der har været udsat for digital svindel, vurderer, at de godt kunne blive svindlet i et

uopmærksomt øjeblik ift. Knap halvdelen blandt dem, der ikke har været udsat. Bekymringerne er med til at skærpe opmærksomheden på digitale sikkerhedsforanstaltninger og forholdsregler, og 54 % af danskerne angiver at gøre meget for at beskytte sig mod digital svindel.

4. Handling: Danskerne tager forholdsregler – men taler sjældent om digital svindel

Undersøgelsen viser en markant kløft mellem intention og handling i forhold til at søge hjælp, når danskere udsættes for digital svindel. Langt de fleste forestiller sig, at de vil kontakte deres bank (63 %) eller politiet (56 %), hvis de blev udsat for digital svindel, og kun 5 % angiver, at de slet ikke ville søge hjælp. Men i praksis har hver tredje, der har oplevet svindel, ikke kontaktet nogen – hverken myndigheder, bank eller familie.

De, der undlader at fortælle andre om svindlen, peger oftest på, at det føles pinligt at indrømme, at man er blevet svindlet. Derudover kan en oplevelse af nyttesløshed være en barriere for at kontakte nogen instanser. 35 % mener ikke, at det nytter at anmelde digital svindel til politiet, og 42 % tvivler på, at ofre for digital svindel får den hjælp, de har behov for.

5. Ansvar: Danskerne ser bekæmpelse af digital svindel som et fælles ansvar

Danskerne mener, at ansvaret for at forhindre digital svindel er delt mellem fællesskabet og den enkelte. 83 % af befolkningen mener, at vi har et fælles ansvar for at hjælpe hinanden. Især danskere over 45 år (94 %) er enige i dette. 78 % af befolkningen ser det samtidig som deres eget ansvar at kunne beskytte sig selv online.

Resultaterne peger generelt på, at der er et behov for mere hjælp og bedre redskaber, så både ofre og deres netværk føler sig bedre klædt på til at handle i tilfælde af digital svindel. To ud af tre danskere savner bedre redskaber og software for at kunne beskytte sig selv, mens 54 % savner viden om, hvor de kan få hjælp. Samtidig føler mange sig dårligt rustet til at hjælpe andre: 40 % ved ikke, hvordan de konkret kan træde til, hvis andre udsættes for digital svindel.

Undersøgelsen peger i retning af en udbredt forventning om en stærkere fælles samfundsmæssig indsats. 79 % mener, at myndighederne bør bekæmpe digital svindel mere effektivt, og 88 % mener, at digital kriminalitet bør tages lige så alvorligt som andre former for kriminalitet.

1. OPFATTELSE

En udbredt selvtillid mindskes, når danskerne præsenteres for AI-genereret svindel

2 ud af 3

oplever, at de har meget eller ret godt styr på, hvordan svindel undgås

Danskerne har høj tillid til egne evner til at undgå digital svindel

I undersøgelsen svarer danskerne i tre trin på deres oplevelse af at have styr på, hvordan man undgår digital svindel: Først *uden* en definition af, hvilke svindelformer digital svindel mere konkret kan dække over, dernæst *med* en sådan definition af digital svindel, og til sidst med en viden om, hvordan svindlere kan bruge AI til at skalere og gøre digital svindel meget sofistikeret. I første trin vurderer to ud af tre danskere, at de har godt styr på, hvordan de undgår digital svindel. Mange udtrykker en høj grad af selvtillid i deres evne til at navigere sikkert i et digitalt univers og føler sig godt rustet til at identificere og afværge svindelforsøg. Denne selvtillid fremhæves af en deltager, fra den kvalitative del af undersøgelsen, på følgende måde:

Vi taler en del om det på arbejdet. Så griner jeg af, at jeg vandt 10 millioner i Lotto. Jeg opdager det jo. Jeg er generelt ikke bange for det, men jeg er også opmærksom. Det er ligesom at køre bil: Hvis du kan finde ud af det, er det ikke farligt.

Kvinde, 38 år

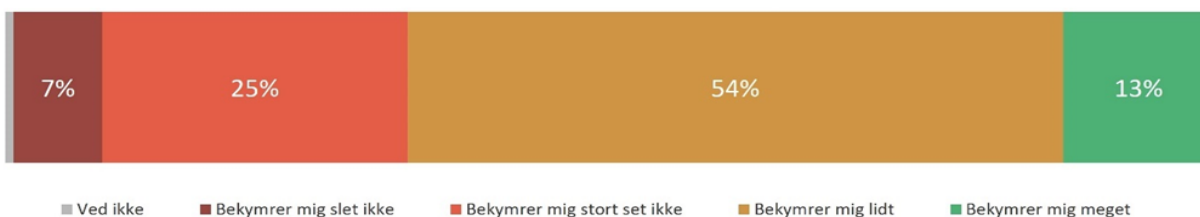
Selvtilliden kan spores i alle aldersgrupper. Således synes 67% af 15-44-årige, at de har meget eller ret godt styr på, hvordan de undgår digital svindel, hvor det gælder 66% i aldersgruppen 45 år+.

Der ses dog mindre forskelle, når det kommer til uddannelsesniveau og indkomst, hvor 78 % af danskere med lang uddannelse (5+ år) oplever at have styr på at undgå svindel, gælder dette 65 % af dem med kortere uddannelse. 74 % af danskere med høj indkomst (600.000 kr.+) føler, at de har ret eller meget godt styr på, hvordan de undgår digital svindel, hvor det gælder for 65 % blandt personer med lavere indkomst.

Få bekymrer sig umiddelbart om digital svindel

Danskernes indledende selvtillid i forhold til digital svindel afspejles desuden i, at kun 13 % angiver, at de bekymrer sig meget om at blive svindlet online. 54 % bekymrer sig lidt, mens 32 % er stort set eller slet ikke bekymret (se figur 1 nedenfor). Samtidig føler 75 % sig i høj eller nogen grad trygge, når de er online 76 % føler sig trygge ved at handle online.

Figur 1: Bekymring for at blive udsat for digital svindel
Hvor meget eller hvor lidt bekymrer du dig for at blive udsat for digital svindel?

Målgruppe: 15+, Kilde: Wilke paneldata (n=1820), Periode: oktober 2024

Der er små demografiske forskelle i bekymringsniveauet. Kvinder udtrykker en smule større bekymring (14 % bekymrer sig meget) end mænd (11 %), og flere borgere i aldersgruppen 45 år+ bekymrer sig meget om digital svindel (15 %) end yngre (9 %).

En særlig interessant observation er, at de proaktive persontyper også er dem, der bekymrer sig mest. 20 % blandt *De proaktive* angiver at bekymre sig meget. *De Proaktive* er kendetegnet ved aktivt at beskytte sig mod svindel ved eksempelvis ikke at klikke på ukendte links, ikke dele koder med andre eller ved at være påpasselige med personlige oplysninger. Omvendt er de persontyper, der gør mindre proaktivt for at beskytte sig – eksempelvis *De tilbagelænede* – også mindre bekymrede. En kvinde med en mere tilbagelænet tilgang til digital svindel udtaler:

Altså i virkeligheden burde jeg jo være mere bekymret, for jeg bruger de samme adgangskoder alle steder. Og har ikke noget antispyware installeret.

Kvinde 28 år

Kendskabet til AI-genereret svindel øger utrygheden

I trin 3 introduceres eksempler på forskellige typer af AI-genereret digital svindel i boksen til højre på siden.

Med kendskabet til AI-genereret svindel, falder andelen, der føler sig godt rustet til at undgå digital svindel...

fra **67 %** til **25 %**

Informationen udfordrer altså markant danskernes selvtillid og følelse af at være godt rustet til at undgå svindlen. Dette skift peger på, at anvendelse af AI til digital svindel introducerer en ny dimension af kompleksitet og usikkerhed, som kommer bag på flertallet, og som mange ikke føler sig klædt på til at håndtere.

Digital svindel med AI

Deep fake: Videoer eller -lydoptagelser, som kan efterligne en ægte person – fx en direktør i en virksomhed, en kendt person, en kundeservicemedarbejder eller en pårørende, for at narre medarbejdere, familiemedlemmer eller andre til at overføre eller investere penge.

Falske produktanmeldelser: Automatiserede anmeldelser fra falske profiler, som svindlere kan masseproducere med AI.

Falske webshops: Svindlere kan nu endnu hurtigere og nemmere ved hjælp af AI kopiere tekster og digital identitet til at skabe fx en falsk webshop eller webside, der kan narre folk til at opgive deres betalingsoplysninger.

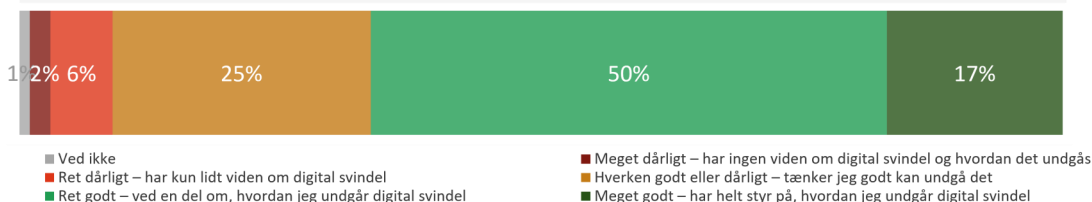
Reklamer og annoncer på sociale medieplatforme: Herigennem kan svindlere lede til falske phishing-websider, falske konkurrencer, webshops og lignende. Annoncerne kan masseproduceres i et stort antal ved hjælp af AI.

Phishing-mails og sms'er, der udgiver sig for at være fra store virksomheder og offentlige myndigheder: AI-teknologi kan producere meget veltillende phishingforsøg i stor skala og gøre dem særdeles målrettede i forhold til ofrenes adfærd.

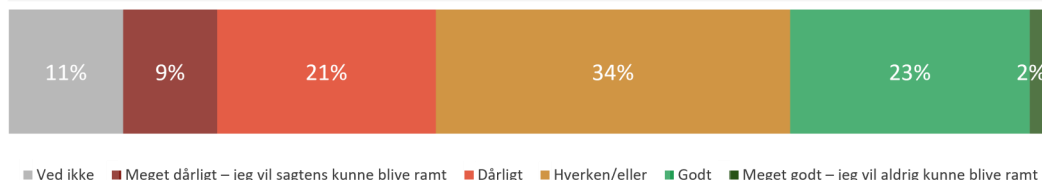
Figur 2 nedenfor illustrerer, at den andel, der angiver at have *meget godt* styr på at undgå digitalt svindel før informationen om AI også taget et stort dyk fra 17 % til 2 %. Mens andelen, der føler sig *dårligt* eller *meget dårligt* rustet stiger fra 8 % før AI-svindel nævnes for dem, til 30 % efter.

Figur 2: Oplevelsen af at være rustet mod digital svindel

Trin 1: Hvordan vil du vurdere, at du er rustet til at undgå digital svindel?

Trin 2: Hvordan synes du, at du er rustet ift. at undgå digital svindel skabt med kunstig intelligens (AI)?

Målgruppe: 15+, Kilde: Wilke paneldata (n=1820), Periode: oktober 2024

Med mere sofistikeret svindel skabes et nyt trusselsbillede

Undersøgelsen viser en markant bekymring for, hvordan kunstig intelligens kan bruges til digital svindel.

77%

frygter, at AI vil gøre svindel mere sofistikeret

Samtidig mener 65 %, at det i fremtiden kan blive umuligt at gennemskue svindlernes metoder.

Det har jeg ikke tænkt over, at man kan [deepfake en bekendts stemme]. Det er virkelig uhyggeligt. Så kan jeg jo tro, at det er min mand, der ringer eller noget, og så er det slet ikke ham. Hvordan skal jeg kunne gennemskue det? Det kan man jo ikke.
Kvinde, 61 år

Hvor citatet viser en reaktion med erkendelse og øget bekymring, fastholder andre i højere grad deres tro på, at de stadig har en chance for at kunne gennemskue svindlen – også selvom de anerkender, at brugen af AI kan gøre det vanskeligere.

En 38-årig kvinde sætter ord på denne tilgang:

Ja, men det her ville jeg jo så også selv kunne falde for, hvis jeg stod på fodboldbanen og alting gik hurtigt, og jeg fik en rigtig godt skruet sammen sms, der skulle ligne at være fra min ældste. Han er bare ordblind, så jeg tror alligevel, jeg ville fange det. Det kan AI trods alt ikke efterligne.
Kvinde, 38 år

Disse udsagn understreger, hvordan truslen med AI-genereret svindel opfattes forskelligt. Størstedelen af danskerne (77 %) erkender, hvor sofistikeret svindlen kan blive, men alligevel tror 25 % fortsat på, at de ikke vil kunne blive ramt af AI baseret digital svindel – ofte baseret på en tro på deres egne evner til at afkode detaljer.

2. UDBREDELSE

En tredjedel af danskerne har været udsat for digital svindel

Phishing og falske webshops er de mest udbredte svindeltyper

Ikke alle genkalder eller identificerer deres oplevelse som svindel med det samme. 15 % svarer indledningsvist bekræftende på, at de har været udsat for digital svindel. Når de efterfølgende bedes forholde sig til en række konkrete eksempler på forskellige svindeltyper, stiger andelen samlet set til 34 %.

1 ud af 3

har været udsat for digital svindel

Figur 4 viser fordelingen af de forskellige typer svindel, som danskerne enten har oplevet at være blevet for- søgt svindlet med eller at være blevet udsat for.

Et svindelforsøg kan involvere en kombination af flere metoder, men phishing er den markant mest oplevede, og dermed udbredte, svindeltype.

Forskellige typer af digital svindel

Phishing: Forsøg på at stjæle personlige oplysninger og betalings- oplysninger gennem mails, sms'er, beskeder eller via telefonop- kald.

Falske webshops eller konkurrencer: Reklamer for websites eller konkurrencer, ofte på sociale eller online medier, som lokker med fristende tilbud, gode investeringer eller gevinster, men i virke- ligheden franarrer folk deres penge eller kortoplysninger.

Abonnementsfælder: Svindel, hvor man ved at afgive oplysninger på en webshop ufrivilligt og uvidende tilmeldes et abonnement.

Samhandel-svindel: Svindel på handelsplatforme og -apps mel- lem privatpersoner, hvor der fx sælges varer og billetter, som ikke eksisterer i virkeligheden.

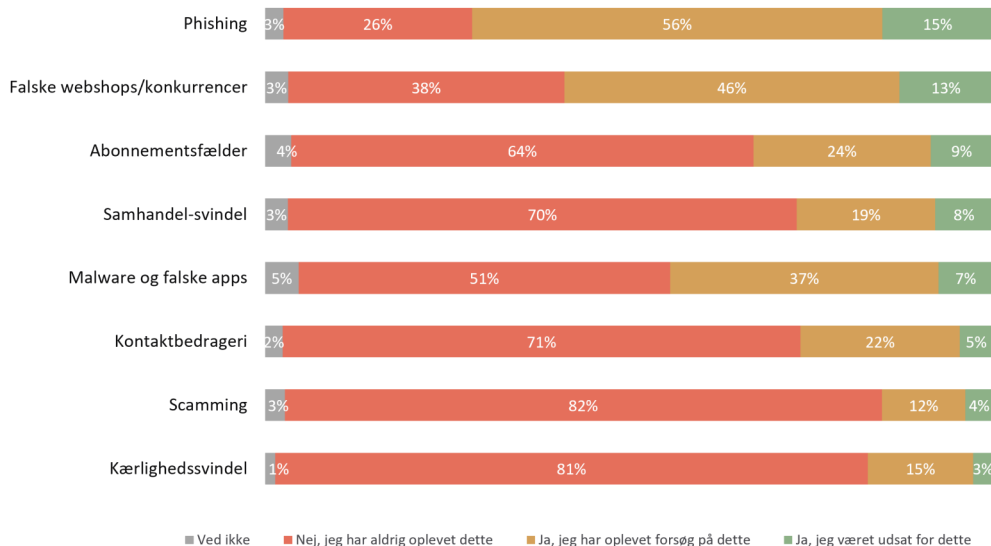
Malware og falske apps: Ofre snydes eller manipuleres til at in- stallere skadelig software eller apps, f.eks. for at "afhjælpe et teknisk problem på pc'en". Det kan være at give svindleren ad- gang til betalingskortoplysninger, passwords, eller andre følsom- me data.

Kontaktbedrageri: Manipulation gennem personlig kontakt for at få folk til at overføre penge eller udlevere oplysninger. Kan også anvende deepfake lyd- eller videoteknologi til at efterligne en persons stemme.

Scamming: Svindel, som foregår i online spil, hvor man bliver franarret skins, personlige oplysninger eller penge.

Kærlighedssvindel: Svindlere som udnytter folks følelser til f.eks. at franarre dem ofte store beløb.

Figur 3: Oplevelser med digitale svindeltyper
Har du oplevet nogle af følgende typer digital svindel?

71 % af danskerne angiver, at de har oplevet forsøg på phishing, mens 15 % har været direkte udsat for phishing. De 71 % breder sig på tværs af de forskellige persontyper.

I de kvalitative interviews er phishing også den svin- delmetode, der ræsonnerer mest hos deltagerne. Mange har efterhånden lært at genkende tegn på phishing-mails og mistænkelige links. En ung mand forklarer her, hvad han definerer som værende digital svindel:

Der er fx phishing, hvor de forsøger at få folk ind på en side og indtaste oplysninger. Så kan det være opkald fra folk, som udgi- ver sig for at være banken. Men jeg ved ikke lige, hvad det ellers kan være.

Mand, 21 år

Mange forsøger at beskytte sig mod digital svindel

Det er da også phishing-forsøg, som flest danskere forsøger at beskytte sig imod. Som det ses i figur 5 nedenfor svarer 63 % af danskerne, at de er bevidste om ikke at klikke på links i e-mails og sms'er, hvor af- senderen er ukendt, og 61 % sletter spam og potenti- elle phishing-mails uden at åbne dem.

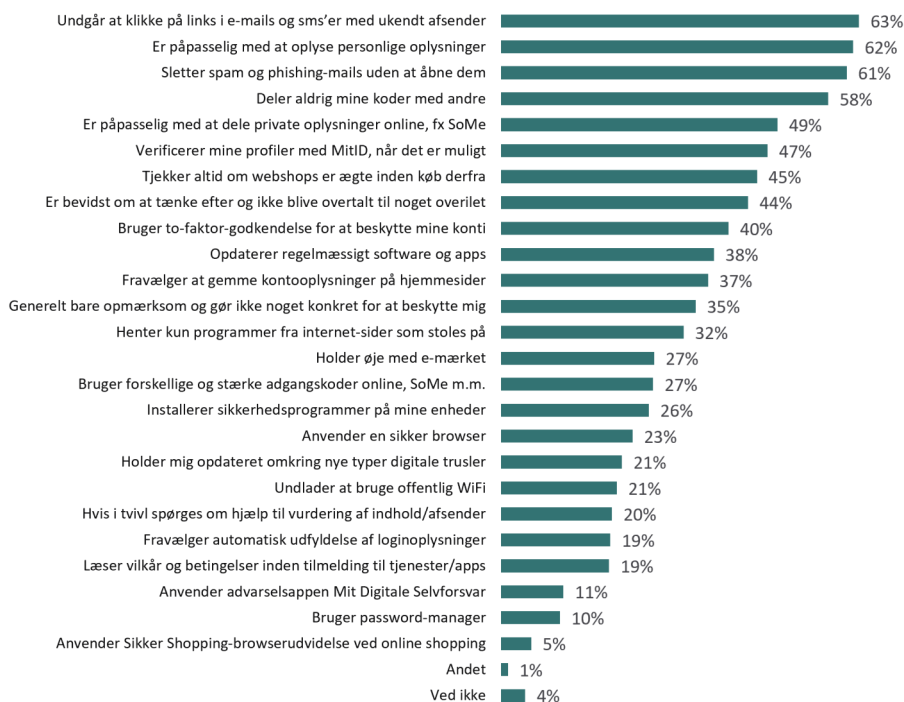
Generelt angiver kvinder, at de oftere forsøger at be- skytte sig selv mod phishing og andre typer digital svindel ift. mænd – dog beskytter mænd sig oftere ved at bruge to-faktor-godkendelse og regelmæssigt at opdatere software og apps end kvinder. Aldersgrup- pen 45-60 år, er dem, der angiver at tage flest forskelli- ge forholdsregler mod digital svindel, hvor de 15-30- årige angiver færrest sikkerhedsforanstaltninger.

Selvom mange forsøger at beskytte sig mod svindel som vist i figur 5, så svarer kun 33 % af danskerne, at de aktivt søger information om nye svindeltyper og hvordan man kan beskytte sig mod digital svindel. Al- dersgruppen over 60 år søger oftere aktivt information (46 %) i forhold til de 15-44-årige (26 %), men der ses ingen forskelle mellem mænd og kvinder.

Sociodemografiske forskelle i svindeloplevelser

Som nævnt har 34 % samlet set været udsat for en eller flere svindeltyper, men der ses ikke markante forskelle mellem aldersgrupper. 39 % i aldersgruppen 31-44 år har været udsat for en eller flere typer svin- del, hvor det gælder 35 % i aldersgruppen 60+ år, 34 % blandt 45-60-årige, og 34 % for 15-30-årige.

Figur 4: Beskyttelsesadfærd
Hvilke af følgende gør du for at beskytte dig selv mod digital svindel? (Flersvar)

Målgruppe: 15+, Kilde: Wilke paneldata (n=1820), Periode: oktober 2024

3 ud af 4 danskere føler sig trygge ved at handle online, selvom svindel med falske webshops og konkurrencer er udbredt. 59 % af danskerne angiver således, at de har været forsøgt svindlet via falske webshops eller konkurrencer, hvoraf 13 % har været udsat for svindlen. Her har 17 % af de 31-44-årige været udsat for svindel med falske webshops eller konkurrencer, hvor det er 11 % blandt 15-30-årige, 10 % blandt 45-60-årige og 14 % af aldersgruppen 60+ år.

Scamming er en svindeltype, der primært rammer yngre aldersgrupper. Hver tiende i aldersgruppen 15-30-årige har været udsat for denne form for svindel, mens det kun gælder 1 % for personer over 45 år.

Undersøgelsen viser forskelle mellem kønnene i, hvordan digital svindel rammer. Flere kvinder (17 %) end mænd (13 %) angiver at have været udsat for phishing, og det samme gælder falske webshops og konkurrencer, hvor 15 % af kvinder har været udsat for dette mod 11 % blandt mænd. Til gengæld er mænd overrepræsenteret, når det gælder kærlighedssvindel, som 4 % mænd mod kun 1 % kvinder har været udsat for.

Phishing og falske webshops/konkurrencer

MEST UDBREDTE SVINDELTYPER

Samhandelssvindel og abonnementsfælder

OFTEST ØKONOMISK TAB

Kærlighedssvindel

STØRSTE ØKONOMISKE TAB

Økonomiske tab forbundet med svindel

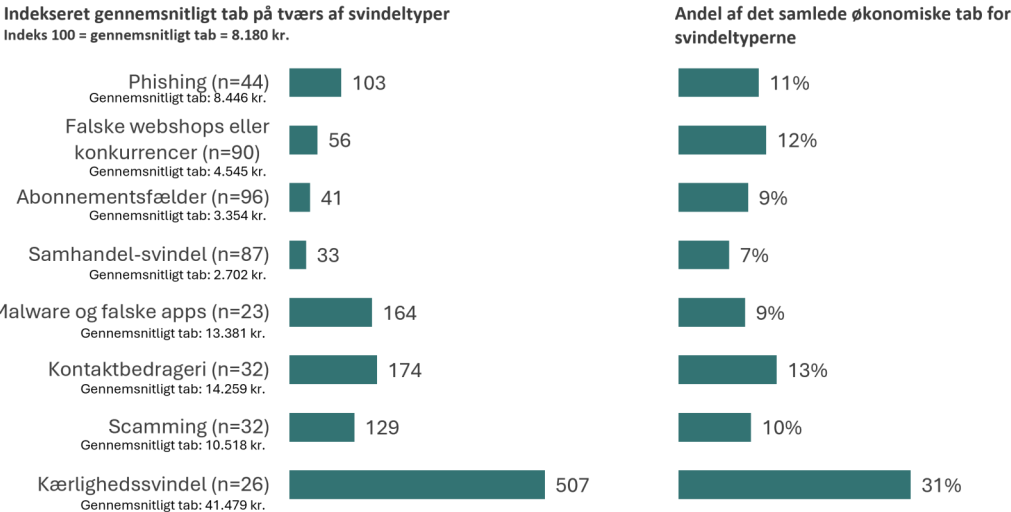
Phishing og falske webshops er som nævnt de svindel-metoder, flest oplever. Her har hhv. 22 % og 37 % af dem, der har været udsat for svindlen, haft et økonomisk tab. Til sammenligning har færre været udsat for samhandelssvindel (8 %) og abonnementsfælder (9 %), men en større andel af dem har haft et økonomisk tab (hhv. 42 % og 52 %).

De danskere, der har været udsat for digital svindel og har haft et økonomisk tab, angiver i gennemsnit at have tabt ca. 8.180 kr. på tværs af de forskellige svin-deltyper (bemærk at dette er beregnet ud fra selvrap-porterede tabsbeløb i undersøgelsen). Dette tal dæk-ker over store forskelle, som det ses i figur 6 forneden.

Nogle svindelformer fører til relativt store tabsbeløb. Det gælder kontaktbedrageri, malware/falske apps, scamming og især kærlighedssvindel, hvor det økono-miske tab er over fem gange så højt som det gennem-snitlige tabsbeløb på tværs af svindeltyper. Færre ud-sættes for disse typer svindel, men til gengæld er belø-bene, der stjæles fra ofrene, ofte større. Næsthøjeste tabsbeløb ses for svindel med kontaktbedrageri (1,7 gange højere beløb end gennemsnitlige tab) og mal-ware og falske apps (1,6 gange højere beløb).

Til højre i figur 6 ses hvor stor en andel af det samlede økonomiske tab hver af svindeltyperne står for. Her er der taget højde for det angivne tabte beløb ved svin-deltypen og antallet, der har været udsat for dette. Det fremgår, at selvom få udsættes for kærlighedssvin-del (se figur 4), så står denne svindeltype for næsten en tredjedel af det samlede svindlete beløb.

Figur 5: Beløbsstørrelse ved økonomisk tab
Hvor stort var dit økonomiske tab, da du blev udsat for... NB. Alle beløb er selvangivne og lave baser

Målgruppe: 15+, der har haft økonomisk tab ved svindeltypen og kan angive beløb, Kilde: Wilke paneldata (n=23-96), Periode: oktober 2024

Ved abonnementsfælder tabes i gennemsnit et lavere beløb (knap halvdelen af det gennemsnitlige tabsbeløb), når svindlen opleves, men flere udsættes for denne svindeltype. Abonnementsfælder står således for 9 % af det samlede svindelbeløb.

De 15-30-årige skiller sig ud ved at opleve større økonomiske tab end den øvrige befolkning, særligt i forbindelse med samhandelssvindel, hvor de oftere mister større beløb end øvrige aldersgrupper.

Undersøgelsen viser også, at økonomiske tab hænger sammen med, hvordan danskerne håndterer digitale trusler. 15 % af *Den Tilbagelænedede* type har været udsat for phishing, og heraf har 40 % haft et økonomisk tab, hvor der for *Den Proaktive* er flere (20 %), der har været udsat for phishing, men heraf har kun 25 % haft et økonomisk tab. Blandt *Den Selvsikre* type har færre været udsat for phishing (11 %) og heraf har 11 % haft et økonomisk tab.

Som nævnt er det samhandel-svindel, som oftest fører til økonomiske tab. 9 % af *Den Tilbagelænedede* type har været udsat for svindeltypen, hvoraf 52 % har haft et økonomisk tab. Men for *Den Selvsikre* type, som har større tiltro til egne evner, har 7% været udsat for samhandel-svindel, men hele 69 % har lidt et økonomisk tab.

3. HOLDNING

Tidligere svindelofre har større forståelse for, at alle kan blive ramt

Der er tendens til at placere ansvaret hos ofret

Digital svindel rammer bredt. En stor andel af danskerne har dog tendens til at placere både skylden og ansvaret hos ofret. Figur 3 viser, hvilken reaktion danskerne typisk vil have, når de hører om nogen, der har været udsat for digital svindel.

Figur 6: Reaktion når andre bliver svindlet

Hvad er typisk din reaktion, når du hører om nogen, der er blevet udsat for digital svindel?

Målgruppe: 15+, Kilde: Wilke paneldata (n=1820), Periode: oktober 2024

Størstedelen af danskerne (59 %) antager, at digital svindel sker, fordi ofrene har været uopmærksomme eller naive. 25 % mener, at digital svindel er forventeligt og nærmest uundgåeligt i den digitale verden, hvor kun 1 % reagerer med vrede eller forargelse på ofrenes vegne.

Der ses forskelle mellem kønnene i reaktionen på digital svindel. 64% af mænd mener, at digital svindel primært skyldes uopmærksomhed og naivitet, hvor det gælder 54 % blandt kvinder.

Der ses også forskel i reaktionen for dem, der har været udsat for digital svindel og dem, der ikke har. Andelen, der tænker, at svindlen skyldes uopmærksomhed og naivitet, er højere blandt dem, der ikke har været udsat for digital svindel (64 %) i forhold til dem, der har været udsat (54 %). Til gengæld synes flere af dem, der har været udsat for svindel (33 %), at svindel er forventeligt og nærmest umuligt at undgå, hvor det

angives af færre (21 %) blandt dem, der ikke har været udsat for svindel. På tværs af aldersgrupper er der ingen signifikante forskelle. Nedenfor ses et citat med en reaktion på digital svindel, der peger på, at svindlen skyldes naivitet, og at man med nok opmærksomhed og omtanke vil kunne gennemskue det:

Som menneske har man altid selv ansvaret for lige at tænke sig om. Hvis der står, at man har vundet i Eurojackpot, så kan man godt lige tænke 'har jeg spillet Eurojackpot? Nej, det har jeg ikke. Har jeg så vundet? Det tror jeg ikke'

Kvinde, 35 år

Tendensen med at placere ansvaret hos ofrene er endnu tydeligere blandt de mest selvsikre persontyper: 72 % af *De selvsikre* peger på, at digital svindel primært rammer dem, der er uforsigtige, og kun 13 % af de selvsikre angiver, at digital svindel kan være nærmest umuligt at undgå. Mange blandt *De selvsikre* ser digital svindel som en forventelig del af hverdagen og opfatter sig som bedre rustet til at undgå end andre. Efter som *De selvsikre* også rammes af svindel, er der en risiko for en falsk tryghed: Digital svindel rammer nemlig ikke kun de andre – dem, der ikke er lige så bevidste eller teknologisk kompetente som *De selvsikre* selv.

Blandt *De Proaktive* angiver markant flere (33 %), sammenlignet med *De selvsikre*, at svindel er forventeligt og umuligt at undgå.

Ældre vurderes som mest udsatte samfundsgruppe

Adspurgte hvilke samfundsgrupper, man mener, der har stor risiko for at blive udsat for digital svindel, svarer kun 27%, at det gælder alle i samfundet, hvor 67 % af danskerne angiver ældre som værende i størst risiko. 30 % peger på børn og unge, og 26 % angiver socialt udsatte. Men erfaring og viden udvider perspektivet for mange danskere.

Erfaring med svindel giver et bredere syn på risikoen

Når man har været udsat for svindel, erkender man , at svindel kan ramme mere bredt end som så. Når svindel ikke er en hypotetisk risiko, men derimod en personlig oplevelse, er perspektivet således markant anderledes. De danskere, der har været udsat for svindel, har et mere nuanceret syn på problemet og vurderer, at digitale trusler ofte er så sofistikerede, at selv de mest forsigtige, opmærksomme og teknologikyndige kan blive ramt.

Som det ses i tabellen nedenfor, er 77 % af dem, der har været udsat for digital svindel, enige i, at svindlen kan være så svær at gennemskue, at alle kan blive ramt. Selve bekymringsgraden er også større blandt dem, der har været udsat for digital svindel idet 76 %, der har været udsat for svindel bekymrer sig meget/lidt, hvor det gælder 62 % af dem, der ikke har været udsat. Mange tager flere sikkerhedsforanstaltninger. 57 % af dem, der har været udsat for digital svindel, angiver at gøre meget for at beskytte sig mod digital svindel mod 48 % af dem, der ikke har været udsat.

Figur 7: Gennemskuelighed og beskyttelseadfærd

% Helt enig/enig	Har <u>ikke</u> været udsat for digital svindel	Har været udsat for digital svindel
Digital svindel er blevet så svært at gennemskue, at alle kan blive ramt	67%	77%
Jeg gør mange forskellige ting for at beskytte mig mod digital svindel	48%	57%

Målgruppe: 15+, Kilde: Wilke paneldata (n=1820), Periode: oktober 2024

4. HANDLING

Danskerne tager forholdsregler, men taler sjældent om digital svindel

Danskerne har ikke noget imod at tale om digital svindel – men gør det sjældent

59 % af danskerne føler sig trygge ved at dele deres oplevelser med digital svindel med andre, og 49 % angiver, at de giver råd og hjælp til deres omgangskreds, så de kan undgå digital svindel. Men som vist i figur 7, er det et emne, mange alligevel kun taler med andre om lejlighedsvist (42 %) eller sjældent (45 %).

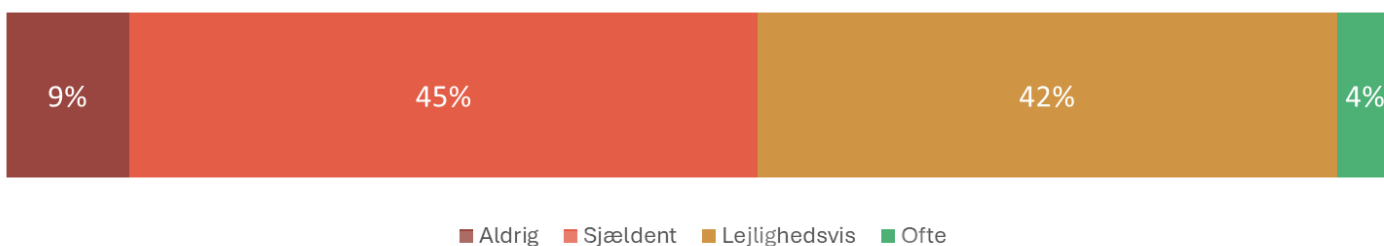
Ej, det ville jeg ikke sige højt, for det ville bare bekræfte folk i, at det er typisk mig at være en sjuske-Dorthe eller sådan. Jeg ville ikke ses på, som en af dem, der er blevet narret.”

Kvinde, 28 år

De, der alligevel vælger at dele deres oplevelse, angiver at de typisk gør det for at beskytte deres nærmeste mod lignende situationer. Det gælder især, hvis svindlen har påvirket dem meget, enten følelsesmæssigt eller økonomisk.

Figur 8: Hvor ofte man taler med andre om digital svindel

Hvor ofte taler du med andre om digital svindel, f.eks. om konkrete oplevelser eller måder at beskytte sig mod det?

Målgruppe: 15+, Kilde: Wilke paneldata (n=1820), Periode: oktober 2024

Der er betragtelige forskelle i, hvem der taler med andre om digital svindel. Danskere over 60 år er mere tilbøjelige til at tale med andre om svindel, idet 52 % taler om emnet lejlighedsvist, hvor dette kun gælder for 29 % af de 15-30-årige. I aldersgruppen over 60 år angiver 5 %, at de aldrig taler om digital svindel, hvor det tilsvarende er 14 % for de 15-30-årige. Den løbende samtale om digital svindel ser således ikke ud til at være top-of-mind for mange danskere.

Barrierer og motiver for at fortælle om oplevelser

Undersøgelsens kvalitative interview peger på forskellige barrierer for at dele sine oplevelser med andre. En væsentlig barriere er frygten for at blive opfattet som naiv eller at andre vil se svindlen som selvforskyldt, hvilket afholder dem fra at fortælle andre om deres oplevelse. Som en ung kvinde beskriver det:

En kvinde beskriver motivationen således:

Hvis jeg var blevet svindlet for mange penge, ville jeg altid sige det til min nærmeste, men jeg ville aldrig kalde på opmærksomhed blandt andre på fx Facebook.

Kvinde, 52 år

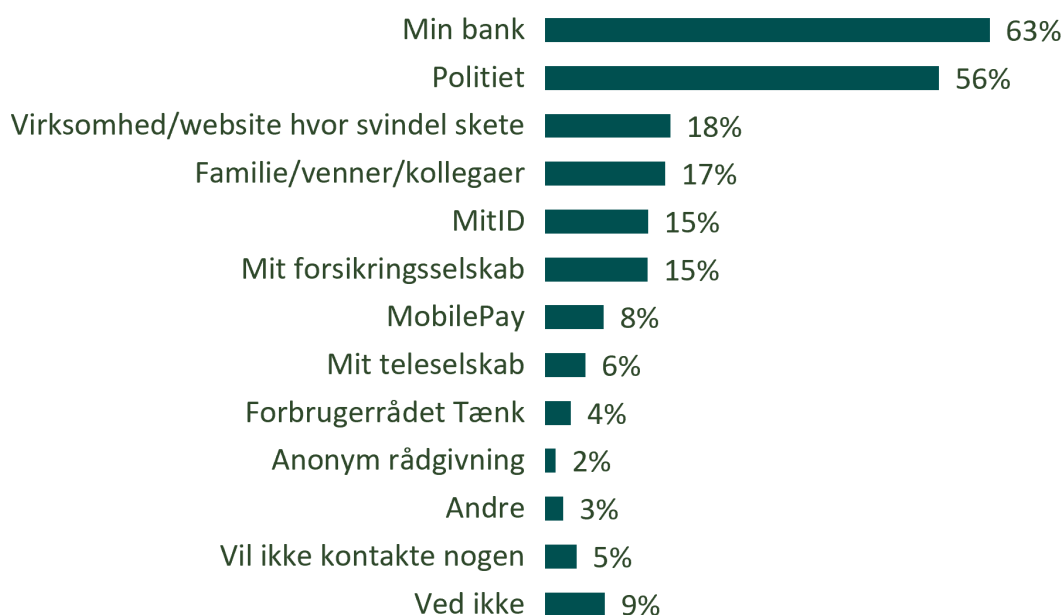
De fleste forventer at ville kontakte bank eller myndigheder ved digital svindel

Undersøgelsen viser, at danskerne har en klar intention om at kontakte blandt andet bank og myndigheder, hvis de skulle blive udsat for digital svindel. Samlet set svarer 87 % af danskerne, at de ville kontakte nogen for hjælp, hvis de skulle blive udsat for svindel.

63 %

ville kontakte banken, hvis de blev udsat for digital svindel i dag

Figur 9: Instanser der forventes kontakt til ved digital svindel
Hvilke af følgende tror du, at du ville kontakte, hvis du blev udsat for digital svindel i dag?

Målgruppe: 15+, Kilde: Wilke paneldata (n=1820), Periode: oktober 2024

Som det ses i figur 8 ovenfor, forestiller størstedelen af danskerne sig at kontakte banken (63 %) hvis de udsættes for digital svindel, hvor 56 % vil kontakte politiet, og 18 % vil kontakte virksomheden/websitet, hvor svindlen skete. I undersøgelsen har respondenterne haft mulighed for at angive flere svar.

Der ses forskelle mellem aldersgrupperne i forhold til, hvem man forestiller sig at kontakte ved digital svindel. 67 % af de 60+ årige ville kontakte politiet, hvor det gælder 49 % af de 15-44-årige. Flere blandt 15-30-årige (31 %) forventer at kontakte familie/omgangskreds end 60+ årige (10 %).

9 % af danskerne svarer, at de ikke ved, hvad de ville gøre, mens 5 % angiver, at de ikke ville kontakte nogen. Dette begrundes fx med, at det vil være pinligt at indrømme, at man er blevet svindlet, at man kan håndtere det selv, eller at der ikke vil være noget, andre kan hjælpe med.

En kvinde forklarer det således:

Jeg tror ikke, jeg ville sige det til nogen. Det ville være lidt pinligt at indrømme, at jeg var faldet for noget, jeg selv ville have kaldt åbenlys svindel, hvis det var sket for en ven.

Kvinde, 24 år

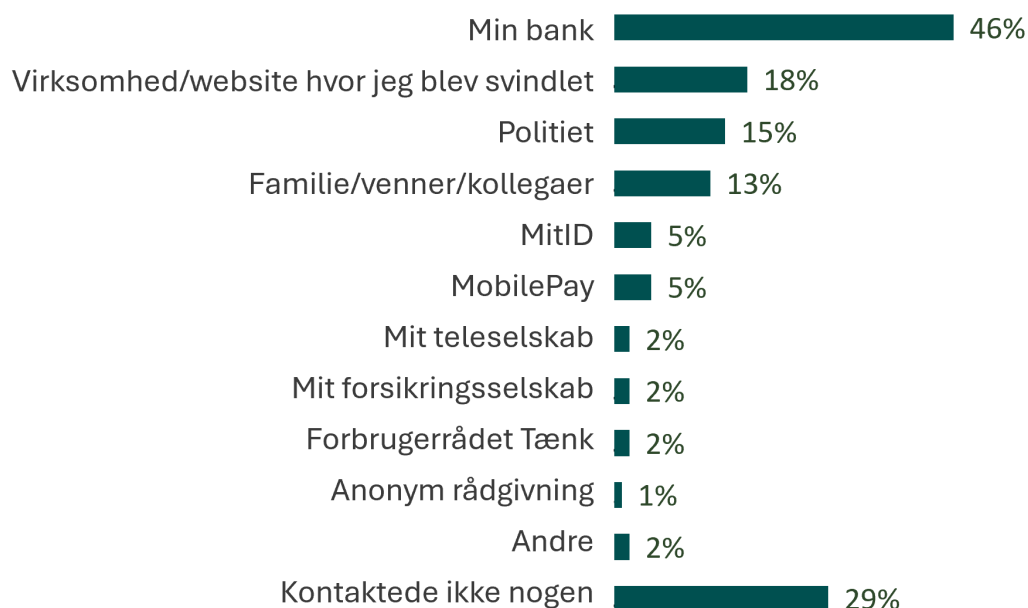
Mange holder i praksis svindeloplevelser for sig selv

Selvom hovedparten af danskerne forestiller sig, at de vil kontakte andre, hvis de bliver udsat for digital svindel, afviger dette markant fra, hvad personer der har været udsat for svindel reelt har gjort.

29%

af dem, der har været udsat for digital svindel, kontaktede ikke nogen

Figur 10: Instanser som er kontaktet ved digital svindel
Hvem kontaktede du, da du fandt ud af, at du var blevet udsat for digital svindel?

Målgruppe: 15+, der har været udsat for digital svindel, Kilde: Wilke paneldata (n=596), Periode: oktober 2024

Som det ses i figur 9 ovenfor, har reaktionen for de svindeludsatte oftest været at kontakte banken (46 %) efterfulgt af 18 %, der har kontaktet virksomheden/ websitet, hvor svindlen er sket og/eller kontaktet politiet (15 %). Der ses ikke nogen signifikante aldersforskelle i kontakten til disse tre instanser.

Når det kommer til at have kontaktet familie/venner, så gælder det markant flere af de 15-30-årige svindeludsatte (27 %) i forhold til 45+ årige (9 %).

Blandt danskere i aldersgruppen 60+ år, som har været udsat for digital svindel, har 33 % ikke kontakten nogen i forbindelse med svindlen, hvor det gælder 28 % blandt de 31-59-årige og 24 % blandt 15-30-årige.

Den manglende kontakt til andre kan hænge sammen med, at 35 % af danskerne er enige i udsagnet om, at det ikke nytter at anmelde digital svindel, for politiet kan alligevel ikke gøre noget ved det. Dette gælder især de 31-44-årige, hvor 45 % ikke synes, det nytter at anmelde svindlen, hvor det for 60+ årige gælder 26 %.

5. ANSVAR

Danskerne ser bekæmpelse af digital svindel som et fælles ansvar

Balance mellem fælles og individuelt ansvar

I undersøgelsen er der søgt belyst forskellige perspektiver fra danskerne ift. deres holdninger til ansvar. Danskerne er både blevet bedt forholde sig til, hvor ansvaret ligger, når det kommer til henholdsvis at *undgå* digital svindel, *beskytte* sig mod digital svindel og *forhindre* digitalt svindel. Med hensyn til at undgå digital svindel, svarer flertallet af danskerne (83 %), at de mener, vi har et fælles ansvar for at hjælpe hinanden. Det gælder især personer over 45 år, hvor 94 % mener, at det er et fælles ansvar. Blandt de 15-44-årige er lidt færre - men stadig flertallet – af denne holdning, nemlig 74 %.

83%

af danskerne mener, at vi har et fælles ansvar for at hjælpe hinanden med at undgå digital svindel

Opfattelsen af at danskerne har et fælles ansvar for at hjælpe hinanden med at undgå digital svindel varierer mellem de fire forskellige persontyper. *De Proaktive* er mere fællesskabsorienteret på dette punkt, da hele 98 % af dem synes, at vi alle har et ansvar for at hjælpe hinanden. Blandt *de Tilbagelænedede* gælder dette kun for godt halvdelen (56 %).

Det individuelle ansvar går imidlertid hånd i hånd med denne udbredte opfattelse af en fælles forpligtigelse for at undgå digital svindel. 78 % af danskerne ser det nemlig som deres eget ansvar at kunne *beskytte* sig selv online.

78%

af danskerne mener, at vi har et eget ansvar for at beskytte os selv

Jeg kan ikke rigtig placere ansvaret, andet end at man som menneske selv har ansvaret for lige at tænke sig om.

Kvinde, 35 år

Holdningen, at vi har et individuelt ansvar for at beskytte os, er gældende på tværs af køn og aldersgrupper, men også her ses en forskel mellem persontyperne. Selvom næsten alle (98 %) *Proaktive* synes, at vi alle har et ansvar for at hjælpe hinanden med at undgå svindel, så er 82 % af de *Proaktive* samtidig enige i, at man selv er ansvarlig for egen beskyttelse online. Blandt de *Selvsikre* ser hele 90 % det som deres eget ansvar.

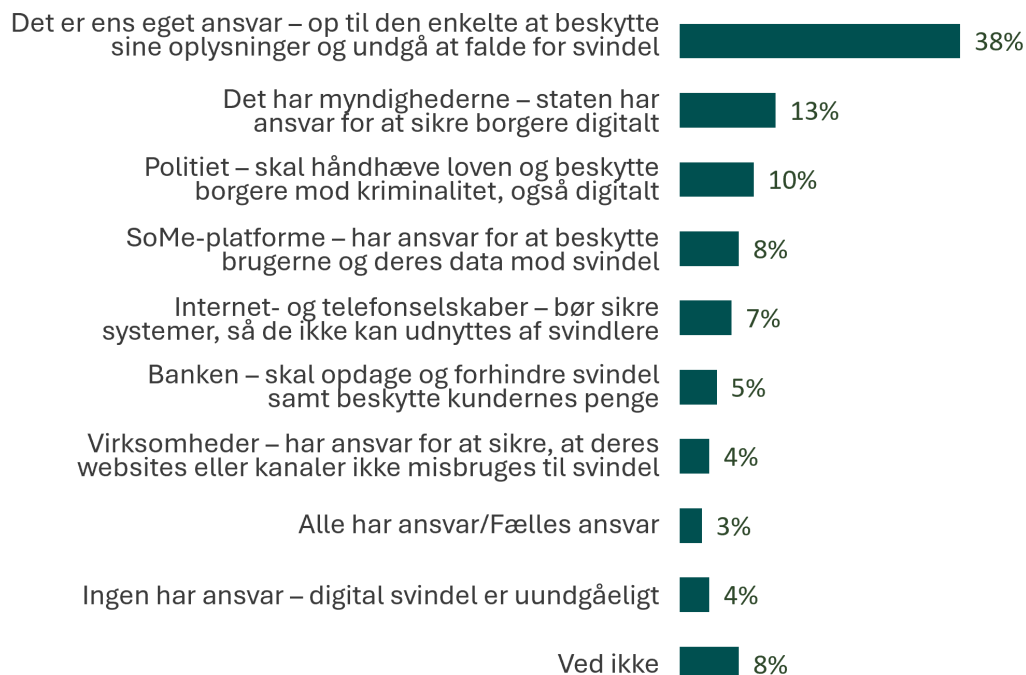
Når det kommer til at være i stand til at *forhindre* svindlen, peger 38 % på sig selv, når de bedes forholde sig til, hvem der er primært ansvarlig for at forhindre digital svindel. Hhv. 13 % og 10 % angiver, at myndigheder og politiet har det primære ansvar.

38%

af danskerne mener, at det primære ansvar for at forhindre digital svindel ligger hos os selv

Det er især de *Selvsikre*, der tillægger individet det primære ansvar (54 %), hvor det for både *de Forsigtige* og *de Proaktive* gælder 34 %. Færre (29 %) blandt *Den Tilbagelænedede* mener, at det er den enkeltes ansvar, og her angives oftere at politiet (15 %) og banker (11 %) har det primære ansvar.

Figur 11: Det primære ansvar for at forhindre digital svindel
Hvem tænker du umiddelbart, der har det primære ansvar i forhold til at forhindre digital svindel? (Enkeltsvar)

Målgruppe: 15+, Kilde: Wilke paneldata (n=596), Periode: oktober 2024

Spredningen i holdning til primært ansvar (Figur 10) peger på, at danskerne kan have svært ved at pege på en tydelig ansvarshavende, når det kommer til digital svindel, og understøtter den dominerende holdning blandt danskerne: At vi skal løfte i flok for at undgå den digitale svindel.

Efterspørgsel på hjælp og bedre redskaber til at beskytte sig mod digital svindel

Der er et tydeligt behov blandt danskerne for mere viden og redskaber, så de kan føle sig bedre rustet til at håndtere digitale trusler. To ud af tre efterspørger således bedre redskaber og software til at kunne være dækket bedre ind. Halvdelen af danskerne (54 %) angiver derudover at savne viden om, hvor man kan få hjælp, hvis man udsættes for digital svindel.

54%

savner at få mere viden,
hvor man kan få hjælp ved digital svindel

Viden om digital svindel, og hvor man kan få hjælp, efterspørges især blandt *de Proaktive*, som i forvejen gør meget for at holde sig opdateret om digital svindel. Her savner 72 % mere viden om, hvor man kan få hjælp. Blandt *de Forsigtige* er det 67 %, mens det ikke overraskende er en del færre der savner viden om hjælp blandt *de Tilbagelægnede* (39 %) og *de Selvsikre* (31 %).

79%

Mener, at myndighederne bør bekæmpe digital svindel mere effektivt

Ønske om en stærkere fælles samfundsindsats

Danskerne mener i høj grad, at det er deres eget ansvar at beskytte sig selv. Men samtidig efterspørger de også en bredere indsats, hvor fællesskabet, erhvervslivet og myndighederne spiller en mere aktiv rolle.

Det faktum, at mange danskere ikke føler sig tilstrækkeligt rustet til at spotte og håndtere AI-genereret digital svindel (se kapitel 2), kan være med til at skabe det behov for en fælles indsats, som bliver tydelig i de kvalitative interviews.

Alle har et ansvar, men der burde blive sat et eller andet oplysningsarbejde i gang. Jeg ved ikke hvem, der skulle stå med det ansvar, måske Digitaliseringsstyrelsen, eller hvem det er. Man kunne jo gøre ligesom Rådet for Sikker Trafik, der laver reklamer for at fange folks opmærksomhed..."

Kvinde, 25 år

Udover at halvdelen af danskerne savner viden om, hvor de kan få hjælp, så udtrykker 40 %, at de ikke ved, hvordan de kan hjælpe en person, der er blevet udsat for digital svindel. Undersøgelsens kvalitative interviews understøtter dette, som fx erfaret her:

Jeg er ikke klædt godt nok på til fx at hjælpe min mor, hvis hun var blevet svindlet. Men hvis der blev kørt nogle kampagner, som kunne oplyse dem, der skal hjælpe, om hvad vi skal gøre, så ville det være nemmere.

Mand, 39 år

I forlængelse af ovenstående efterspørger danskerne en mere synlig indsats fra myndighederne. Alt imens 79 % efterspørger bedre regulering og oplysning.

88%

mener, at digital kriminalitet bør behandles med samme alvor som fysisk kriminalitet

Desværre har 1 ud af 3 danskere, som tidligere nævnt, en opfattelse af, at det ikke nytter at anmelde digital svindel, da man ikke oplever, at politiet kan gøre noget ved det.

En interviewdeltager beskriver frustrationen, det skaber, når svindlere kan operere uden reelle konsekvenser:

Svindlerne er jo også blevet så dygtige nu, at de jo ikke er til at spore. Og hvis det så ikke lykkes, så sker der ikke noget ved det. Så kan de bare gå videre til den næste.

Kvinde, 61 år

Det samlede indtryk er, at mange danskere oplever at stå alene med ansvaret for at forhindre digital svindel og ikke ved, hvor de kan søge hjælp. De efterspørger, at digital svindel på et samfundsmæssigt plan forebygges og bekæmpes mere effektivt og i højere grad håndteres som et fælles ansvar.

4 persontyper – en segmentering af danskerne baseret på behov og tilgange til digital svindel

DEN PROAKTIVE

Karakteristika

Den Proaktive føler sig godt rustet til at undgå digital svindel og søger aktivt information om emnet. Der er en stærk risiko-bevidsthed og et ønske om bedre beskyttelsesværktøjer, men også en erkendelse af, at digital svindel er blevet mere avanceret, så alle potentielt kan blive ramt. Nervøsiteten ligger i, at svindlere kan blive så dygtige, at svindel i fremtiden bliver umuligt at gennemskue.

Reaktion ved digital svindel & syn på at hjælpe andre

Den Proaktive har en stærk forståelse af behovet for beskyttelse og bekymrer sig for, at selv gode forholdsregler ikke altid er nok. Den Proaktive vil aktivt advare andre ved digital svindel og har stor interesse i at dele viden, men en usikkerhed om, hvordan man bedst hjælper personer, der allerede er blevet svindlet.

Syn på hjælpekultur

Den Proaktive sætter en ære i at informere andre om digital svindel og opfordre til forebyggelse. For at styrke en kultur, hvor borgerne kan hjælpe hinanden, har den Proaktive brug for mere tilgængelig og letforståelig rådgivning.

Demografi

Typisk over 50 år, med en lille overvægt af kvinder. Bor ofte i Region Sjælland, har en mellemindkomst og en mellem/lang uddannelse.

DEN SELVSIKRE

Karakteristika

Den Selvsikre føler sig godt rustet til at undgå digital svindel og har stor tillid til egne evner. Digital svindel opfattes ikke som en reel trussel, og der er høj tryghed ved at handle online. Den Selvsikre ser sig selv som ressourcestærk og deler gerne sin viden med venner og familie.

Reaktion ved digital svindel & syn på at hjælpe andre

Hvis den Selvsikre alligevel bliver svindlet, opfattes det ofte som en engangshændelse, der hurtigt kan håndteres. Det vil sjældent påvirke tilliden til egne evner, og oplevelsen kan endda bruges til at styrke rollen som en, der ved meget om digital sikkerhed. Der er en høj grad af villighed til at rådgive andre, men det sker primært på egne præmisser med en forventning om, at de fleste selv bør kunne håndtere digital sikkerhed.

Syn på hjælpekultur

Den Selvsikre ser digital svindel som et individuelt ansvar, hvilket kan begrænse villigheden til at indgå i en bredere hjælpekultur. For at styrke engagementet kan den Selvsikres anerkendes for sin viden, hvor der både kan være fokus på egen beskyttelse og at holde andre opdaterede.

Demografi

Ofte 50+, med en lille overvægt af mænd. Bor oftest i Hovedstadsområdet, ejer sin bolig, har den højeste indkomst blandt profilerne og et gennemsnitligt uddannelsesniveau.

DEN TILBAGELÆNEDE

Karakteristika

Den Tilbagelænedede engagerer sig ikke aktivt i at forebygge digital svindel og har en passiv tilgang til emnet. Digital sikkerhed er ikke en prioritet, og der er en forventning om, at andre tager sig af forebyggelse. Selvom den Tilbagelænedede ofte er digitalt stærk, erkendes egne begrænsninger i at navigere i svindelmetoder.

Reaktion ved digital svindel & syn på at hjælpe andre

Hvis den Tilbagelænedede bliver svindlet, vil det ofte blive holdt for sig selv af flovhed. Der er en tendens til ikke at dele oplevelsen og en opfattelse af, at det ikke nødvendigvis er et personligt ansvar at reagere aktivt. Der er ingen særlig følelse af ansvar for at forhindre svindel, og tilbøjeligheden til at advare andre er lav, da digital sikkerhed primært ses som et individuelt ansvar.

Syn på hjælpekultur

Den Tilbagelænedede undgår helst at tale om digital svindel og forventer, at andre står for oplysning og hjælp. Anonym deling af erfaringer kan dog være en vej til at engagere sig uden at miste ansigt. Mere lavpraktisk og tilgængelig hjælp kan muligvis øge motivationen for at deltage i en stærkere hjælpekultur.

Demografi

Typisk yngre, 15-30 år, med en overvægt af mænd. Bor ofte i Hovedstadsområdet i lejebolig, har kortere uddannelse og en mellemindkomst.

DEN FORSIGTIGE

Karakteristika

Den Forsigtige er meget opmærksom på digital svindel og søger aktivt information om nye svindeltyper og beskyttelsesmetoder. Der er en høj grad af bekymring for at blive ramt, da svindel opleves som noget, der kan ske for alle. Den Forsigtige efterspørger bedre beskyttelsesværktøjer og ønsker, at det bliver mindre tabubelagt at tale om at være blevet svindlet.

Reaktion ved digital svindel & syn på at hjælpe andre

Hvis den Forsigtige bliver svindlet, vil det ofte udløse en stærk følelsesmæssig reaktion såsom panik, vrede eller frygt for konsekvenserne. Der er et stort behov for hjælp og vejledning til at håndtere situationen og beskytte sig fremadrettet. Den Forsigtige opsøger gerne information, men er tilbageholdende med at dele egne erfaringer, før der er større tryk i egen forståelse af emnet.

Syn på hjælpekultur

Den Forsigtige har svært ved at håndtere både egne og andres oplevelser med digital svindel. En barriere for at bidrage til en hjælpekultur er behovet for mere viden, før der er mod til at dele oplevelser. Italesættelse af bekymringer kan dog skabe større åbenhed og tillid, så den Forsigtige på sigt kan hjælpe både sig selv og andre bedre.

Demografi

Typisk i gennemsnitsalderen, med en overvægt af kvinder. Bor oftere i Syddanmark eller Midtjylland, har kort uddannelse og den laveste indkomst blandt profilerne.

Liste over artikler og litteratur fra undersøgelsens indledende desk research

Analyse & Tal (2022) - *"Unges oplevelser af online-risici på sociale medier"*

Analyse & Tal (2023) - *"Danmarks-Digitale Medborgerhuse"*

Analyse & Tal (uå) - *"Danmarks Digitale Frivillige - om administratorers og ordstyreres frivillige arbejde i 9000 grupper på Facebook"*

Center for Cybersikkerhed (2024) - *"Trusselsvurdering: Hackere misbruger generativ AI"*

Danmarks Statistik (2022) - *"IT-anvendelse i befolkningen 2022"*

Danmarks Statistik (2023) - *"IT-anvendelse i befolkningen 2023"*

Dansk Erhverv & Wilke (2024) - *"E-handelsanalysen januar 2024: Svindel"*

Danske Bank (2022) - *"Danskernes digitale tryghed - svindel på nettet"*

Det Kriminalpræventive Råd (2021) - *"Digital Risikoadfærd"*

Digitaliseringsstyrelsen (2022) - *"Omfang af identitetstyveri af NemID og svindel med NemKonto afledt heraf"*

Digitaliseringsstyrelsen m.fl. (2020) - *"Danskernes Informationssikkerhed 2020"*

Digitaliseringsstyrelsen m.fl. (2022) - *"Danskernes Informationssikkerhed 2022"*

Digitalt Ansvar (2024) - *"Sammendrag af Digitalt Ansvars konference om AI og kriminalitet"*

Experian (2023) - *"Defeating fraud - AI as the guardian at the gates of digital business"*

Family Online Safety Institute (2023) - *"Our Collective Role to Change the Narrative on Blaming Fraud Victims"*

Finans Danmark (2023) - *"Kampen mod digital svindel"*

Nationalbanken (2024) - *"Svindel og misbrug med digitale betalinger i Danmark"*

Nationalt Center for IT-kriminalitet (2022) - *"NCIK årsrapport 2022"*

Nationalt Center for IT-kriminalitet (2023) - *"NCIK årsrapport 2023"*

National enhed for Særlig Kriminalitet, Nationalt Center for It-Kriminalitet & Sektionen for forebyggelse og analyse (2023) - *"Datingsvindel - Viktimologisk analyse og kortlægning af kriminalitetsformen"*

Peter Kruize, Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet (2017) - *"Internetkriminalitet 2017 - offerundersøgelse om Identitetstyveri, bedrageri, afpresning og chikane i cyberspace"*

Renee Fiolet, Laura Tarzia, Mohajer Hjameed & Kelsey Hegarty (2019) - *"Indigenous peoples' help-seeking behaviors for family violence: a scoping review"*

TV Midtvest (2024) - *"Aksel blev rullet for 30.000: - Jeg er ikke den dumme undtagelse"*

Wesley Meikle & Cassandra Cross (2024) - *"What actions should I take?: Help-seeking behaviors of those targeted by romance fraud"*

Wilke (2021) - *"Evaluerer af Mit Digitale Selvforsvar"*

AARP (uå) - *"Words matter. In scams, it's not the victim's fault"*

w Wilke